

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 1 октомври 2020 г.
(OR. en)

11225/20
ADD 3

JAI 751
FREMP 81
AG 45
POLGEN 168

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-н Jordi AYET PUIGARNAU, директор
Дата на получаване:	30 септември 2020 г.
До:	Г-н Јерре TRANHOLM-MIKKELSEN, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	SWD(2020) 302 final
Относно:	РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Чехия придружаващ СЪОБЩЕНИЕТО НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Ситуация в областта на върховенството на закона в Европейския съюз

Приложено се изпраща на делегациите документ SWD(2020) 302 final.

Приложение: SWD(2020) 302 final

Брюксел, 30.9.2020 г.
SWD(2020) 302 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

**Доклад относно върховенството на закона за 2020 г.
Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Чехия**

придружаващ

**СЪОБЩЕНИЕТО НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И
КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

**Доклад относно върховенството на закона за 2020 г.
Ситуация в областта на върховенството на закона в Европейския съюз**

{COM(2020) 580 final} - {SWD(2020) 300 final} - {SWD(2020) 301 final} -
{SWD(2020) 303 final} - {SWD(2020) 304 final} - {SWD(2020) 305 final} -
{SWD(2020) 306 final} - {SWD(2020) 307 final} - {SWD(2020) 308 final} -
{SWD(2020) 309 final} - {SWD(2020) 310 final} - {SWD(2020) 311 final} -
{SWD(2020) 312 final} - {SWD(2020) 313 final} - {SWD(2020) 314 final} -
{SWD(2020) 315 final} - {SWD(2020) 316 final} - {SWD(2020) 317 final} -
{SWD(2020) 318 final} - {SWD(2020) 319 final} - {SWD(2020) 320 final} -
{SWD(2020) 321 final} - {SWD(2020) 322 final} - {SWD(2020) 323 final} -
{SWD(2020) 324 final} - {SWD(2020) 325 final} - {SWD(2020) 326 final}

РЕЗЮМЕ

Понастоящем са в ход или в процес на подготовка редица важни реформи на чешката правосъдна система, включително по отношение на прокуратурата, процедурата за подбор на съдии и дисциплинарния режим за съдии и прокурори. Тези реформи може да допринесат за повишаване на прозрачността и ограничаване на влиянието на изпълнителната власт при назначаването, повишаването и освобождаването от длъжност на съдии и прокурори. Определени ограничени аспекти от предложените реформи, по-специално засягащи прокурорите от висок ранг, са породили известни притеснения. Що се отнася до качеството на правосъдната система, ефективното въвеждане на система на електронни преписки би спомогнало за цифровизацията и достъпността на съдилищата. Предложеното увеличаване на съдебните такси е повдигнало въпроси за въздействието върху достъпа до правосъдие за най-уязвимите лица.

Правната и институционална уредба за борба с корупцията като цяло е налице. Имало е редица инициативи, насочени към повишаване на прозрачността и отчетността, по-специално създаването на регистъра на договорите и новият закон за назначенията в държавни предприятия. Въпреки това все още се изчаква приемането на няколко важни законодателни мерки, като например законопроектите за лобирането и за защитата на лицата, сигнализиращи за нередности, както и законопроекта, с който се разширява мандатът на Върховната сметна палата. В момента са в ход разследвания и одити както на национално, така и на европейско равнище относно евентуални конфликти на интереси и използването на средства от ЕС. Има опасения, че случаи на корупция на високо равнище не се преследват в достатъчна степен. Установени са някои пропуски в прилаганата за членовете на парламента правна уредба относно почтеността (интегритета).

С член 17 от Хартата на основните права и свободи, която е част от чешкия конституционен ред, се гарантират свободата на изразяване и правото на информация и изрично се забранява цензурата. Медийният сектор все още е изложен на рискове, свързани с влиянието на собствениците на медии върху редакционното съдържание и произтичащи от липсата на специални норми за уреждане на прозрачността на собствеността върху медиите. Чешкият Съвет за радио- и телевизионното разпръскване изглежда изпълнява ефективно задачите си, макар че, както изглежда, при последните решения във връзка с медийното отразяване на определени въпроси с голяма политическа чувствителност е имало нарастване на поляризацията.

Системата за взаимозависимост и взаимоограничаване е добре установена в Чехия. Извършването на оценки на въздействието и консултациите със заинтересованите страни са утвърдени практики за укрепване на законодателството и се полагат усилия за по-нататъшно повишаване на прозрачността на законодателния процес. Все пак някои организации на гражданското общество са призовали за по-системно включване в този законодателен процес на заинтересованите страни от гражданското общество. Въпреки наличието на жизнено и многообразно гражданско общество, се увеличава натискът върху някои видове НПО, по-специално в областта на миграцията. Има омбудсман, но все още няма национална институция по правата на човека. Предприемат се инициативи за организиране на редовни обсъждания по въпроси, свързани с върховенството на закона, по-специално от страна на парламента.

I. ПРАВОСЪДНА СИСТЕМА

Чешката правосъдна система се състои от осемдесет и шест районни съдилища, осем окръжни съдилища, две висши съдилища, Върховния съд и Върховния административен съд¹. Централният държавен орган, който отговаря за управлението на съдилищата, е Министерството на правосъдието. Министерството на правосъдието осъществява държавното управление на висшите, окръжните и районните съдилища в определената по закон степен², било пряко или чрез председателите на съответните съдилища. Някои актове на централното държавно управление се осъществяват от председателите на двете върховни съдилища. Тези различни органи вземат под внимание мненията на съответните съдебни съвети, създадени към Върховния съд, Върховния административен съд, висшите съдилища, окръжните съдилища и поголемите районни съдилища. Съдиите се назначават от президента на републиката измежду кандидатите, избрани от председателите на окръжните съдилища и представени от министъра на правосъдието. Прокуратурата е част от изпълнителната власт. Прокурорите се назначават на тази длъжност за неопределено време от министъра на правосъдието по предложение на главния прокурор. Главният прокурор се назначава и отзовава от правителството по предложение на министъра на правосъдието³. Адвокатската колегия е създадена със закон и е независима. Тя осъществява публичното управление в сферата на адвокатската професия и осигурява саморегулирането за цялата професионална общност. Правото на самоуправление на Колегията се ограничава от правомощията на министъра на правосъдието в посочените от закона области⁴.

Независимост

В парламента се обсъжда реформа на процедурата за подбор на съдии. Целта на тази реформа⁵ е да се повиши прозрачността и отчетността при подбора на редови съди, както и на председатели на съдилища. Процедурата за подбор на кандидатите за съдебна длъжност понастоящем не е уредена от закона. На практика кандидатите се номинират от председателите на окръжните съдилища, които изпращат списък до Министерството на правосъдието. След допълнително разглеждане, от министерството представят окончателен списък с кандидати на президента на републиката, който официално назначава съдиите. Кандидатите за председатели на висшите и окръжните съдилища се предлагат от министъра на правосъдието⁶. Ако президентът на републиката откаже да назначи даден кандидат, от него се изисква да посочи причините. Решенията на президента относно назначаването на съдия подлежат на

¹ Освен това специализираните административни отделения в окръжните съдилища действат като първоинстанционни административни съдилища.

² Закон № 6/2002 Сб. за съдилищата и съдиите.

³ Методът на назначаване и освобождаване от длъжност на прокурори от висок ранг е част от реформа, предложена от Министерството на правосъдието през юни 2019 г.

⁴ Информация, предоставена от Чехия за Доклада относно върховенството на закона за 2020 г., стр. 6, и информация, предоставена от Чешката адвокатска колегия за Доклада относно върховенството на закона за 2020 г., стр. 13.

⁵ Изменение на Закон № 6/2002 Сб. за съдилищата и съдиите. Освен реформа на процедурата за подбор на съдии, предложените изменения включват и по-подробно регулиране на вторичната дейност на съдиите и промени по отношение на съдебните заседатели.

⁶ Закон № 6/2002 Сб. за съдилищата и съдиите, и Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2018 г., графики 61, 62 и 65.

съдебен контрол пред административните съдилища⁷. С предложените изменения се цели създаването на по-прозрачна и единна система за назначаване и подбор на нови съдии и председатели на съдилища, въз основа на точни, обективни и еднакви критерии⁸. С реформата се определя също и съставът на комисиите за подбор за позицията на председател на висшите, окръжните и районните съдилища. Те трябва да се състоят от петима членове, от които двама представители на изпълнителната власт и трима на съдебната, като допълнително съставът на натоварените с оценката на кандидатите комисии за подбор се определя изрично според съответната позиция⁹. Целта е комисиите, които препоръчват окончателния списък с кандидати за назначаване, в голямата си част да се състоят от членове от средите на съдебната система, което е в съответствие с препоръките на Съвета на Европа¹⁰.

Усещането сред широката общественост и предприятията е за средна степен на независимост на съдебната власт. Независимостта на съдилищата се усеща като „относително добра или много добра“ от 56 % от широката общественост и от 44 % от предприятията. През последните години стойностите като цяло са се повишили¹¹.

Понастоящем в парламента е внесен проект за реформа на дисциплинарния режим за съдиите, прокурорите и съдебните изпълнители¹². Заявената цел е, от една страна, да се засилят гаранциите за легитимност на производствата, като се въведе система за обжалване, и от друга страна, да се повиши ефективността на производствата. Съгласно действащия режим не е възможно обжалване на решение на дисциплинарния съд, който е специално отделение на Върховния административен съд¹³. С реформата ще се създаде дисциплинарна система с две равнища, при която висшите съдилища ще действат като такива от първа инстанция, а Върховният съд и

⁷ Решенията подлежат на съдебен контрол с оглед по-конкретно на правото на равни условия за достъп до изборни и други публични длъжности и правото на разглеждане на делото в разумен срок. Решения на Върховния административен съд № 4 Aps 4/2005 от 27 април 2006 г. и № 4 Ans 9/2007 от 21 май 2008 г.

⁸ Изменение на Закон № 6/2002 Сб. за съдилищата и съдиите. Ако измененията бъдат приети, предложената система за подбор на нови съдии ще включва пет фази: 1. практика като асистент на съдия, 2. съдебен изпит, 3. процедура за подбор на съдебен кандидат, 4. практика на съдебен кандидат и 5. конкурс на общо основание за позицията на съдия. Кандидати от други правни професии (например адвокати, нотариуси, съдебни изпълнители или прокурори) също могат да кандидатстват за позиция на съдебен кандидат и/или съдия.

⁹ Например за подбора на председателя на висш или окръжен съд се предлага членовете на комисията за подбор да бъдат: заместник-министърът на правосъдието, експерт от Министерството на правосъдието, председателят (или упълномощеният да го представлява заместник-председател) на окръжния или висшия съд, в който ще се заема длъжността на председател, председателят (или заместник-председателят) на окръжния или висшия съд, в който няма да се заема длъжността на председател, и председателят на Върховния съд или определеният от него заместник-председател.

¹⁰ Препоръка CM/Rec(2010)12 на Комитета на министрите на Съвета на Европа, т. 47. По отношение на процеса за съдийски назначения от гледна точка на независимостта и безпристрастността на съдиите, вж. съединени дела C-585/18, C-624/18 и C-625/18, *A.K.*, т. 124—125 и 133—134; дело C-272/19, *Land Hessen*, т. 54—60.

¹¹ Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2020 г., графики 44 и 46. Равнището на усещането за независимост на съдебната власт се категоризира, както следва: много ниско (под 30 % от анкетираните усещат независимостта на съдебната власт като относително добра и много добра); ниско (между 30 % и 39 %), средно (между 40 % и 59 %), високо (между 60 % и 75 %), много високо (над 75 %).

¹² Закон № 7/2002 Сб. за производството по дела срещу съдии, прокурори и съдебни изпълнители.

¹³ Възможно е да се поиска възобновяване на производството, ако е била узната по-рано неизвестна информация, и е възможно да се подаде конституционна жалба. Тези възможности обаче не се смятат за стандартен контрол.

Върховният административен съд — като апелативни съдилища. Такава реформа може да допринесе за засилване на съдебната независимост, което е в съответствие с препоръките на Съвета на Европа¹⁴.

Министърът на правосъдието е предложил проект за реформа на прокуратурата. Реформата¹⁵, внесена през юни 2019 г., ще измени режима на назначаване и освобождаване от длъжност в прокуратурата. Сега главният прокурор се назначава от правителството по предложение на министъра на правосъдието и за неопределен срок. В същото време в закона се предвижда, че главният прокурор може да бъде освободен от длъжност от правителството по предложение на министъра на правосъдието, без да се посочват причини за това¹⁶. Що се отнася до другите прокурори, в закона се определя кой орган ги назначава, но не се урежда процесът за подбор, нито изискванията, на които трябва да отговаря един кандидат за позицията. С предложената от министъра на правосъдието реформа се предвижда, че прокурорите от висок ранг, включително главният прокурор, може да бъдат освободени от длъжност само с постановено в дисциплинарно производство решение. Предвижда се също старшите прокурори да бъдат назначавани за срок от седем години и се определят изискванията за кандидатите за прокурорски длъжности, както и процесът за техния подбор. Кандидатите следва да се подбират от комисия от петима членове, трима от които следва да бъдат номинирани от Министерството на правосъдието (един от тях трябва да бъде съдия), един от главния прокурор и един от старши прокурор, който отговаря за отправянето на предложение за назначаване на старшите прокурори. С изменението се предвижда също така мандатът на настоящия главен прокурор да приключи през 2023 г., а този на двамата висши прокурори — през 2024 г. В процеса на консултации няколко заинтересовани страни¹⁷ са изразили опасения, че с някои от предложените изменения ще се запази висока степен на участие на изпълнителната власт при подбора на главен прокурор и другите водещи прокурори, по-специално чрез номинирането на членовете на комисиите, натоварени с подбора на кандидати за прокурорски длъжности. Освен това заинтересованите страни критикуват факта, че в законопроекта за изменение се предвижда мандат от седем години за старшите прокурори, а мандатът на действащия главен прокурор и на двамата висши прокурори изтича съответно през 2023 г. и 2024 г., като се има предвид, че те заемат тази длъжност от по-дълго време от предвиденото в реформата¹⁸. Проектът за реформа все

¹⁴ CDL-AD(2016)017, Списък на критериите за правова държава, т. 78, CM/Rec(2010)12, т. 69 и CDL-AD(2010)004, т. 43. Съгласно съдебната практика на Съда на Европейския съюз (дело C- 216/18 PPU, LM, 25 юли 2018 г., т. 67): „Изискването за независимост налага също дисциплинарният режим на съдиите да включва необходимите гаранции за пълното избягване на риска от използване на подобен режим като система за политически контрол на съдържанието на съдебните решения. В това отношение въвеждането на правила, определящи по-конкретно както действията, които представляват дисциплинарни нарушения, така и конкретно приложимите санкции, които предвиждат намесата на независим орган по реда на процедура, гарантираща изцяло прогласените в членове 47 и 48 от Хартата права, по-конкретно правото на защита, и които закрепват възможността за оспорване пред съд на решенията на дисциплинарните органи, представлява набор от съществени гаранции за целите на опазването на независимостта на съдебната власт“.

¹⁵ Материали, публикувани в електронната библиотека на законодателния процес, <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>.

¹⁶ Закон № 283/1993 Сб. за прокуратурата.

¹⁷ Включително главният прокурор, Съюза на прокурорите и правителствения Съвет за координация на борбата с корупцията.

¹⁸ Вж. предходната бележка. В съобщение за медиите главният прокурор е заявил, че предвид посоченото приключване на мандата, истинската цел на закона е да бъдат сменени той и двамата висши прокурори.

още изчаква одобрение от правителството и все още не е започнал законодателният процес в парламента.

Качество

Правителството предложи законопроект за изменение на Закона за съдебните такси, който понастоящем се разглежда от парламента¹⁹. Законопроектът за изменение на Закона за съдебните такси, внесен през февруари 2020 г., представляват цялостно увеличение на някои съдебни такси, така че те да бъдат приведени в съответствие с увеличения жизнен стандарт от времето на последното изменение през 2011 г.²⁰. Същевременно в законопроекта се предвижда увеличаване на размера на определени съдебни такси с цел насърчаване на по-предпазливо завеждане на съдебни дела²¹ и използване на алтернативни начини за решаване на спорове, като например уреждане по взаимно съгласие посредством медиация²². Понастоящем съдебните такси са относително ниски по граждански дела и дела във връзка с правата на потребителите, но относително високи по търговски дела²³. В процеса на консултации и по време на общественото обсъждане няколко заинтересовани страни²⁴ изразиха притеснения във връзка с въздействието на реформата върху достъпа до правосъдие, по-специално за най-уязвимите групи от населението²⁵. За да се успокоят тези притеснения, законопроектът предлага освобождаването от съдебни такси повече да не се смята за изключение. Участник в съдебно производство, който докаже, че финансовото му положение е трудно, може да бъде освободен от съдебни такси.

Адвокатската колегия е въвела система на разширена правна помощ. Адвокатската колегия прилага система за разширена безплатна правна помощ, въведена през 2018 г.²⁶, в рамките на която правните консултации се предоставят от

¹⁹ Законопроект за изменение на Закон № 549/1991 Сб. за съдебните такси.

²⁰ По-конкретно, например таксите по молба за започване на гражданско съдебно производство за парично вземане до 20 000 CZK (приблизително 750 EUR) ще се удвоят от 1 000 CZK (приблизително 37 EUR) на 2 000 CZK (приблизително 75 EUR), таксите по молба за издаване на електронна заповед за плащане, чийто предмет е паричното изпълнение до 10 000 CZK (приблизително 375 EUR), ще бъдат обединени с категорията до 20 000 CZK (приблизително 750 EUR) и таксата ще се увеличи от 400 CZK (приблизително 15 EUR) на 1 500 CZK (приблизително 56 EUR), а таксата по молба за започване на административно съдебно производство срещу решение на административен орган ще се увеличи от 3 000 CZK (приблизително 113 EUR) на 6 000 CZK (приблизително 225 EUR).

²¹ През периода 2012—2018 г. броят на новозаведените искиви производства по граждански и търговски дела е бил постоянно малко над средния за ЕС. Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2020 г., графика 3.

²² В такъв случай съдебните такси ще бъдат върнати или намалени.

²³ Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2020 г., графики 24 и 25. Въз основа на сценарий съответно за конкретно дело във връзка с правата на потребителите и конкретно търговско дело.

²⁴ Например Върховният административен съд, правителственият комисар по правата на човека, Министерството на труда и социалните въпроси или общественият защитник на правата.

²⁵ Европейският съд по правата на човека (ЕСПЧ) установи, че при определени обстоятелства съдебните такси биха могли да възпрепятстват достъпа до правосъдие. Вж. ЕСПЧ, *Kreuz/Полша*, т. 60—67; ЕСПЧ, *Podbielski u PPU Polpure/Полша*, т. 65—66; ЕСПЧ, *Weissman u други/Румъния*, т. 42; ЕСПЧ, *Georgel u Georgeta Stoicescu/Румъния*, т. 69—70; ЕСПЧ, *Станков/България*, т. 59. Вж. също и решение на Съда на Европейския съюз, C-279/09, *DEB*, т. 61, и C-61/14, *Orizzonte Salute*, т. 46—47.

²⁶ Като част от Закон № 258/2017 Сб. за изменение на Закона за адвокатурата.

адвокат за много малък хонорар или бесплатно²⁷. Тази схема се съфинансира от държавата.

Има какво още да се подобри при цифровизацията на правосъдната система. Въпреки че е възможно да се подаде цифрова молба²⁸, все още няма онлайн достъп до съдебните преписки, а онлайн достъпът до съдебните решения е само частичен²⁹. Пандемията от Covid-19 подчерта необходимостта от въвеждането на цифрови съдебни преписки. Макар че Министерството на правосъдието вече е поставило начало на процеса за въвеждане на система на електронни преписки, проектът все още е на ранен етап³⁰. Засега електронна преписка може да се използва само при производства по заповеди за плащане³¹.

През 2019 г. беше извършена реформа на производството по несъстоятелност. С изменението се разширяват случаите, при които съд може да обяви длъжник за освободен от дългове. Изменението е било наложено поради големия брой хора, попаднали в така наречения „капан на дълга“, и отрицателните последици от това положение както върху обществото, така и върху отделните лица³². Според последните статистически данни (от февруари 2020 г.) почти 800 000 души, което представлява около 8 % от населението, са длъжници в производства по принудително изпълнение, провеждани от съдебни изпълнители³³, които включват редица дела, по които това е непропорционално спрямо първоначалното вземане. Според информацията от 2019 г. 90 % от длъжниците не са били в състояние да погасят дълговете си в какъвто и да било срок и са потенциално изправени пред проблеми с преживяването си³⁴. Това положение може да засегне отрицателно различни основни права³⁵. Целта на реформата е да се даде възможност на повече длъжници да бъдат обявени за освободени от дългове чрез производство по несъстоятелност. Остава да се види дали изменението ще постигне целта си.

Ефикасност

Пред правосъдната система не стоят никакви конкретни предизвикателства във връзка с ефикасността по граждански и търговски дела, но производствата по административни дела все още са продължителни. Изчислената продължителност на съдебните производства по граждански и търговски дела е равна или по-кратка от средната, а делът на приключените производства предполага, че съдилищата са в състояние да се справят с новозаведените дела³⁶. По административните дела Чехия

²⁷ Продължителността на тази безплатна правна консултация варира от 30 минути до максимум 120 минути на година. Таксата за обработване на молбата е установена на 100 CZK (приблизително 4 EUR), но има изключения, при които таксата отпада изцяло.

²⁸ Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2020 г., графика 27.

²⁹ Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2020 г., графика 28.

³⁰ Има текуща тръжна процедура за намиране на изпълнител на проекта.

³¹ Освен това от 2019 г. насам тече проект, подпомаган от Програмата на Европейската комисия за подкрепа на структурните реформи, за модернизиране и цифровизация на Главната прокуратура чрез анализ на работните процеси на прокуратурата, като се обръща специално внимание на възможностите за цифровизация на процесите.

³² Обяснителен доклад към Закон № 31/2019.

³³ Уебсайт на Камарата на съдебните изпълнители на Чешката република. Статистически преглед. <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>.

³⁴ Доклад за оценка на регулаторното въздействие на Закон № 31/2019.

³⁵ Решение на чешкия Конституционен съд № I. ÚS 3271/13.

³⁶ Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2020 г., графики 5—7 и графики 10—11.

съобщава усреднени резултати, като времето, необходимо за решаване на административно дело на първа инстанция, се изчислява на 412 дни през 2018 г.³⁷ Делът на решените дела е сред най-ниските в ЕС³⁸, което е показател за наличието на предизвикателства в тази област. Една от причините би могла да бъде относителният недостиг на персонал, тъй като само около 4 % от всички съдии разглеждат административни дела³⁹. Данните, публикувани от Министерството на правосъдието⁴⁰, показват, че през 2019 г. е имало значителни регионални различия в ефикасността на съдилищата⁴¹. Тези различия се запазват въпреки положителната тенденция към намаляване. Министерството на правосъдието започна да обмисля евентуално изменение на Административнопроцесуалния кодекс, по-специално с цел да се ускори производството пред административните съдилища и да се подобри неговата ефикасност⁴².

II. УРЕДБА ЗА БОРБА С КОРУПЦИЯТА

Правната и институционална уредба за борба с корупцията до голяма степен е налице. Компетентността за борба с корупцията се поделя между няколко органа. Отдел „Конфликт на интереси и борба с корупцията“ към Министерството на правосъдието отговаря за програмата за борба с корупцията. Създаденият през 2014 г. Съвет за координация на борбата с корупцията действа като консултативен орган на правителството. Националната агенция за борба с организираната престъпност разследва в сътрудничество с прокуратурите престъпленията, свързани с корупция. Службата за финансови анализи е създадена през 2017 г. като независима административна служба и действа като звено за финансово разузнаване. Върховната сметна палата проверява държавното управление на публичните приходи и разходи и нейните констатации могат да допринасят за идентифицирането на корупционни рискове. През последните години са започнали редица реформи в областта на прозрачността и отчетността. Все още се изчаква приемането на няколко важни законодателни мерки, по-специално по отношение на лобирането и за защитата на лицата, сигнализиращи за нередности, както и законопроект, с който се разширяват правомощията на Върховната сметна палата.

В последния индекс за възприятие на корупцията от 2019 г. на „Прозрачност без граници“ Чехия има 56 от 100 точки и заема 13-то място в Европейския съюз и 44-то в световен мащаб⁴³. В специалното проучване на Евробарометър от 2020 г. относно корупцията 87 % от анкетираните смятат, че корупцията е широко разпространена в тяхната държава (средната стойност за ЕС е 71 %), а 22 % от хората се чувстват лично

³⁷ Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2020 г., графика 8.

³⁸ През 2018 г. 88 %, Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2020 г., графика 12.

³⁹ Информация, получена в контекста на посещението в страната и потвърдена от данни от „Чешката правосъдна система през 2019 г.: Годишен статистически доклад“, публикуван от Министерството на правосъдието, и СЕРЕЈ (2020 г.), Study on the functioning of the judicial systems in the EU Member States.

⁴⁰ Министерство на правосъдието (2020 г.), Чешката правосъдна система през 2019 г.: Годишен статистически доклад.

⁴¹ Например средната продължителност на гражданските производства в най-бавните съдилища е почти двойно по-дълга от продължителността в най-бързите съдилища. Чешката правосъдна система през 2019 г.: Годишен статистически доклад, Министерство на правосъдието (2020 г.), публикуван на 30 юни 2020 г.

⁴² Информация, предоставена от чешките органи.

⁴³ „Прозрачност без граници“ (Transparency International) (2020 г.), Индекс за възприятие на корупцията за 2019 г.

засегнати от корупция в ежедневието си (средната стойност за ЕС е 26 %) ⁴⁴. Освен това 76 % от предприятията смятат, че корупцията е широко разпространена (средната стойност за ЕС е 63 %), а 32 % от предприятията — че корупцията представлява проблем при извършването на стопанска дейност в Чехия (средната стойност за ЕС е 37 %) ⁴⁵. 29 % от хората са на мнение, че се провеждат достатъчно успешни наказателни преследвания, които да възпират хората от корупционни практики (средната стойност за ЕС е 36 %), а 21 % от предприятията смятат, че хората и предприятията, уличени в даване на подкуп на висш служител, са получили подходящо наказание (средната стойност за ЕС е 31 %).

Чехия има добре установена стратегическа правна уредба за борба с корупцията.

От 1999 г. правителството приема последователни стратегии за борба с корупцията. Настоящата стратегия обхваща периода 2018—2022 г. ⁴⁶ и в нея се предвижда изготвянето на три едногодишни плана за действие, чието изпълнение подлежи на мониторинг от страна на правителствения Съвет за координация на борбата с корупцията. Съветът се подпомага от отдел „Конфликт на интереси и борба с корупцията“ към Министерството на правосъдието, който изготвя проекти на стратегически документи за борба с корупцията и отговаря за програмата за борба с корупцията. През февруари 2020 г. правителството одобри новия План за действие за борба с корупцията ⁴⁷. Той е съсредоточен върху четири основни приоритетни области: i) ефективно и независимо правителство; ii) прозрачност и открит достъп до информация; iii) ефикасно управление на държавната собственост, и iv) развитие на гражданското общество. През април 2020 г. правителството заключи, че повечето действия в Плана за действие за 2019 г. са изпълнени ⁴⁸.

Наказателноправната уредба за борба с корупцията като цяло е налице, въпреки че продължават да съществуват някои проблеми. В чешкия Наказателен кодекс се криминализират престъпленията пасивен подкуп, активен подкуп, търговия с влияние и уреждане на предимство при възлагане на обществен договор, при процедура за обществена поръчка или при публичен търг ⁴⁹. Разпоредбите за подкуп не обхващат всички категории служители в публичния сектор, тъй като са ограничени до „лица, които вземат решения или участват във вземането на решения по въпроси от обществен интерес“ ⁵⁰. Подкупването на чужди длъжностни лица не е изрично криминализирано в Наказателния кодекс ⁵¹. Консултативен орган към правителството, създаден през 2014 г., Съветът координира и оценява дейностите в областта на борбата с корупцията.

През последните три години броят на лицата, които са били разследвани, срещу които е имало наказателно преследване и които са били осъдени за свързани с

⁴⁴ Специално проучване на Евробарометър № 502 (2020 г.).

⁴⁵ Експресно проучване на Евробарометър № 482 (2019 г.).

⁴⁶ Правителствена концепция за борба с корупцията за периода 2018—2022 година.

⁴⁷ План за действие за борба с корупцията за 2020 г.

⁴⁸ Оценка на изпълнението на мерките, залегнали в Плана за действие за борба с корупцията за 2019 г.

⁴⁹ Глава X, дял 3, специален раздел „Корупция“ от Закон № 40/2009 Сб., Наказателен кодекс.

⁵⁰ Група държави срещу корупцията (GRECO), Трети кръг на оценка — втори доклад за изпълнението от Чешката република.

⁵¹ Изпълнение на Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването: В последния доклад за последващи действия от четвъртия етап, касаещ Чешката република, относно изпълнението на Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването се отбелязва, че има няколко препоръки, които са били изпълнени само частично или изобщо не са били изпълнени.

корупция престъпления, е бил различен. През 2017 г. чешките правоприлагащи органи са започнали 115 разследвания на престъпления, свързани с корупция, в сравнение с 319 през 2018 г. и 152 през 2019 г. През 2017 г. срещу 148 лица е започнало наказателно преследване за престъпления, свързани с корупция, или са били заподозрени в извършването им⁵² в сравнение с 268 през 2018 г. и 190 през 2019 г.⁵³ През последните години в Чехия е имало няколко случая на корупция на високо равнище, които са били разследвани, като на предполагаемите извършители са били повдигнати обвинения, а в някои случаи са осъдени от съда. Независимо от това, 62 % от анкетираните в Чехия лица в проучването на Евробарометър от 2020 г. относно корупцията⁵⁴ са на мнение, че няма достатъчно на брой успешно приключили наказателни преследвания, за да се възпрат хората от корупционни практики (средната стойност за ЕС е 34 %), а 64 % мислят, че случаите на корупция на високо равнище не се преследват в достатъчна степен (средната стойност за ЕС е 66 %). Освен това 54 % от предприятията, участвали в проучване на Евробарометър от 2019 г. относно отношението на предприятията към корупцията в ЕС⁵⁵, смятат, че е малко вероятно корумпираните лица да бъдат санкционирани с тежки глоби или лишени от свобода (средната стойност за ЕС е 39 %).

В момента са в ход разследвания и одити на национално и на европейско равнище относно евентуални конфликти на интереси и използването на средства от ЕС. Управлението на средствата от ЕС в Чехия е поставяно като потенциален повод за загриженост през последните години⁵⁶. След разследване между 2016 г. и 2017 г. от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), която откри сериозни нередности по отношение на използването на средства от ЕС, понастоящем на национално равнище се провежда наказателно разследване по знаков случай, като започнаха допълнителни одити на Комисията, за да се проучат въпросите за възможни конфликти на интереси във връзка с използването на средства от ЕС.

В Закона за конфликта на интереси се съдържат правила относно конфликта на интереси и декларациите за имущественото състояние⁵⁷. Той се прилага за членове на правителството, членове на парламента, областни управители и заместник-управители, висши държавни служители, кметове и членове на местните съвети, както и за членове на законоустановени, управителни, надзорни и контролни органи. Със Закона се създава централен регистър на уведомленията, който е под управлението на Министерството на правосъдието. Обхванатите от Закона лица трябва да подадат декларациите си за лични интереси, за имуществено състояние, дейности, приходи, подаръци и задължения. От GRECO са изтъкнали, че може да се изискват по-ефективни санкции по отношение на изискванията за декларациите⁵⁸. Подчертано е също така, че в Чехия следва да се обмисли разширяване на обхвата на декларациите, за да се включи информация за съпрузите и зависимите членове на семейството на

⁵² Член 160 и член 179b, параграф 3 от Наказателно-процесуалния кодекс.

⁵³ Информация, събрана по време на посещението в Чехия, 3—5 юни 2020 г.

⁵⁴ Специално проучване на Евробарометър № 502 (2020 г.): Corruption.

⁵⁵ Експресно проучване на Евробарометър № 482 (2019 г.): Businesses' attitudes towards corruption in the EU.

⁵⁶ През юни 2020 г. Европейският парламент прие резолюция (2019/2987 (RSP)) относно положението в Чешката република и изрази притеснения във връзка с въпроса за конфликти на интереси и използването и разпределението на публичните средства и средствата от ЕС.

⁵⁷ Закон № 159/2006 Сб.

⁵⁸ Неподаването на декларация или недеklarирането на всички активи може да доведе до финансова санкция в размер от 1 000 CZK (40 EUR) до 50 000 CZK (1 850 EUR).

членовете на парламента⁵⁹. В закона не се урежда приемането от членовете на парламента на подаръци и други облаги⁶⁰. Липсата на ясни правила за членовете на парламента по отношение например на приемането на подаръци или други облаги, на декларирането на дейности и несъвместими действия и на взаимодействието с лобисти е подчертано в последния доклад в рамките на европейския семестър⁶¹.

Редица инициативи имат за цел укрепване на правилата за борба с корупцията и за почтеността по отношение на публичната администрация. Има вътрешна уредба по програмата за борба с корупцията⁶², в която се предвижда редовна оценка на рисковете от корупция и вътрешно управление на риска в министерствата, други централни и подчинени органи и агенции. Всеки орган е длъжен да създаде уредба, която включва етичен кодекс, обученията относно почтеността, вътрешни процедури за сигнализиране за нередности и процедури за случаи на подозрение за корупция. Изпълнението на уредбата се оценява най-малко на всеки две години. Въведен е етичен кодекс за длъжностните лица и служителите от държавната администрация, който е задължителен за работещите в централната администрация. 80 % от анкетираните в проучване на Евробарометър от 2020 г. относно корупцията⁶³ смятат обаче, че в местните или регионалните публични институции има корупция (средната стойност за ЕС е 68 %).

Понастоящем се провежда обсъждане на законопроект за разширяване на правомощията на Върховната сметна палата. Разширяването на мандата на Върховната сметна палата е посочено като един от приоритетите в новата Програмна декларация на правителството⁶⁴. Целта на законопроекта⁶⁵ е мандатът на Върховната сметна палата да се разшири, за да проверява редовността и изпълнението на публичните разходи на местно и регионално равнище. Със закона ще се обхванат също и държавните предприятия и дружествата, на които мажоритарен собственик е държавата и/или общини⁶⁶. Очаква се тези мерки да имат положително въздействие върху отчетността и прозрачността на публичните разходи.

Предложено е нормативно уреждане на лобирането. Законопроектът за лобирането⁶⁷ предстои да бъде приет. С него ще се създаде публично достъпен регистър на лобистите и на лицата, пред които се лобира. От лобистите и държавните служители ще се изисква да представят тримесечни доклади с информация за съответните контакти помежду им. Освен това със законопроекта се създава също и „лобистки отпечатък“, който ще бъде задължително приложение към всички законопроекти. В него ще се съдържа информация за лобистите, за лицата, пред които е лобирано, и за конкретния начин, по който е лобирано за въпросното законодателство. Целта е да се

⁵⁹ Групата държави срещу корупцията (GRECO), Четвърти кръг на оценка — междинен доклад за изпълнението от Чешката република.

⁶⁰ Групата държави срещу корупцията (GRECO), Четвърти кръг на оценка — междинен доклад за изпълнението от Чешката република.

⁶¹ Европейска комисия, Доклад за Чехия за 2020 г. (SWD(2020) 502 final, стр. 43).

⁶² Създадена с Постановление на правителството № 752 от 2 октомври 2013 г.

⁶³ Експресно проучване на Евробарометър № 502 (2020 г.).

⁶⁴ Програмна декларация на правителството.

⁶⁵ Законопроектът е на трето четене в Камарата на депутатите, като предстои да бъде прието от Сената свързано със него изменение на Конституцията.

⁶⁶ Изменение на Закона за Върховната сметна палата (2018 г.).

⁶⁷ Законопроектът за лобирането се състои от два отделни, но свързани проекта: законопроект за лобирането (Парламентарна публикация № 565) и законопроект за изменение на някои закони във връзка с приемането на Закона за лобирането (Парламентарна публикация № 566).

повиши прозрачността на законодателния процес. Законопроектът съдържа и правила относно декларирането на подаръци.

С множество мерки се предвижда защита за лицата, сигнализиращи за нередности, и се насърчава докладването за корупция. В Правителствено постановление № 145/2015 Сб. се предвижда уредба на вътрешното сигнализиране за държавни служители, които понастоящем са единствената група служители, защитени като лица, сигнализиращи за нередности. Въведени са също и механизми за подаване от полицейски служители и служители в държавната администрация на сигнал за подозрение за корупция. Сега Министерството на правосъдието подготвя законопроект за защита на лицата, сигнализиращи за нередности, с оглед на прилагането на Директива 2019/1937 относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза⁶⁸. Според данните 55 % от анкетираните в Чехия лица в проучването на Евробарометър от 2020 г. относно корупцията⁶⁹ няма да знаят къде да сигнализират за случай на корупция, ако станат жертви или свидетели на такава (средната стойност за ЕС е 54 %).

Регистърът на договорите започна да действа през юли 2016 г.⁷⁰ и в него се публикуват обществени поръчки на стойност над 50 000 CZK (приблизително 2 000 EUR). Регистърът включва договори, които имат като страна един от изброените публичноправни субекти, например държавни органи, местни/регионални органи, държавни предприятия, държавни фондове, публични университети или юридически лица, в които държавата или местен/регионален орган (в лично качество или съвместно с други местни/регионални органи) притежава мажоритарен дял чрез друг правен субект. Някои видове договори са освободени от задължително публикуване в регистъра⁷¹. Регистърът може да се разглежда като пример за добра практика с положително превантивно въздействие по отношение на корупцията.

Законът за назначенията в държавни предприятия беше приет от парламента през декември 2019 г. и влезе в сила през януари 2020 г.⁷² В Закона се определят нови правила за подбора на членовете на законоустановените и управителните органи на държавни предприятия и на предприятия с държавно участие в собствеността. Целта на закона е да се предотвратят политически назначения и да се повиши още повече прозрачността на процеса на подбор, тъй като кандидатите ще трябва да преминават през процедура на подбор, ръководена от правителствена комисия.

През 2019 г. правителството е извършило анализ на риска от корупция в сектора на здравеопазването. В анализа секторът се определя като един от високорисковите по отношение на корупцията. Подчертава се, че рискове от корупция съществуват във всички направления на сектора на здравеопазването, като се започне от корупция при пациентите и доставчиците на здравно обслужване и се стигне до корупция на

⁶⁸ Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лица, подаващи сигнали за нарушения на правото на Съюза (ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17).

⁶⁹ Експресно проучване на Евробарометър № 502 (2020 г.).

⁷⁰ Клауза, в която се посочва, че даден договор е действителен само ако е публикуван в регистъра на договорите, влезе в сила на 1 юли 2017 г.

⁷¹ Уебсайт на Министерството на вътрешните работи за регистъра на договорите, <https://www.mvcr.cz/clanek/registr-smluv.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>.

⁷² Законопроект за подбора на лица в управителните и надзорните органи на юридически лица с държавна собственост (Закон за назначенията).

централно правителствено равнище⁷³. След този анализ Министерството на здравеопазването си поставя за цел да въведе конкретни мерки за смекчаване на риска от корупция, като се очаква то също така да представи правно предложение за оптимизиране на работата на публичните застрахователни дружества.

III. МЕДИЕН ПЛУРАЛИЗЪМ

С Хартата на основните права и свободи, която е част от чешкия конституционен ред, се гарантират свободата на изразяване и правото на информация и изрично се забранява цензурата⁷⁴. В Закона за радио- и телевизионното разпръскване ясно се определят правомощията на чешкия медиен регулатор⁷⁵, а със Закона за свободен достъп до информация⁷⁶ се гарантира достъп до информацията, съхранявана от публични органи.

Правителството обмисля реформа за допълнително укрепване на независимостта на медийния регулатор. Със Закона за радио- и телевизионното разпръскване ролята на медиен регулатор в Чехия се възлага на Съвета за радио- и телевизионното разпръскване (Съветът)⁷⁷, който е оправомощен да контролира радио- и телевизионното разпръскване, както и аудиовизуалните медийни услуги по заявка. Други медийни форми (печатни, онлайн) са предмет на обща уредба въз основа на наказателното право, правилата за рекламата, правната уредба за защита на потребителите и инициативи за саморегулиране⁷⁸. Със Закона Съветът се създава като „независим административен орган“, състоящ се от 13 членове, и се определят неговите задачи и задължения. Освен това в Закона се посочват критериите за допустимост, критериите за изключване и процедурите за назначаване на членовете и ръководителя на Съвета. Решенията на Съвета подлежат на съдебен контрол. В случай на многократно и сериозно нарушаване от Съвета на посочените в Закона задължения или ако неговият задължителен годишен доклад многократно не бъде одобрен поради сериозни недостатъци, Камарата на депутатите може да предложи на министър-председателя да отстрани целия Съвет. Органите обявиха, че е внесено предложение за ограничаване на това правомощие на Камарата на депутатите, така че в подобни случаи да може да се отстраняват само отделни членове. Целта на реформата е да се укрепи независимостта на Съвета като цяло, в съответствие с целите на преработената Директива за аудиовизуалните медийни услуги⁷⁹.

Правомощията на Съвета са добре установени по закон и се прилагат ефективно на практика. Както е отбелязано в мониторинга на медийния плурализъм за 2020 г.⁸⁰ (ММП за 2020 г.), функционирането на медийния регулатор показва, че като цяло

⁷³ Правителствен портал за борба с корупцията, www.korupce.cz.

⁷⁴ В периода 2019—2020 г. позицията на Чехия в класацията „Световен индекс за свобода на печата“, публикувана от Репортери без граници, остава стабилна на 40-о място в света. Репортери без граници, Чешка република.

⁷⁵ Закон № 231/2001 Сб, с последващите изменения.

⁷⁶ Закон № 106/1999 Сб.

⁷⁷ Закон № 231/2001 Сб., с последващите изменения.

⁷⁸ Сред тях е и чешкият Съвет за стандарти в рекламата.

⁷⁹ Директива (ЕС) 2018/1808 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. за изменение на Директива 2010/13/ЕС за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконови и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудиовизуални медийни услуги (Директива за аудиовизуалните медийни услуги), предвид променящите се пазарни условия.

⁸⁰ Мониторинг на медийния плурализъм за 2020 г.

съществува слаб риск, макар че, както изглежда, при последните решения във връзка с медийното отразяване на определени въпроси с голяма политическа чувствителност⁸¹ е имало нарастване на поляризацията.

В Чехия няма специални норми за уреждане на прозрачността на собствеността върху медиите. Горепосоченият Закон за радио- и телевизионното разпръскване има за цел също и осъществяването на контрол върху сливанията на радио- и телевизионни оператори и въвеждането на ограничения за съсредоточаване на лицензи или лични връзки между различните оператори. Със Закона за конфликта на интереси⁸² на всички държавни служители се забранява да действат като радио- или телевизионен оператор или като издател на печатни медии, или лице, което контролира такъв оператор или издател. В закона се изисква определени факти да бъдат вписвани в съответните публични регистри в съответствие с общите правила, уреждащи регистрацията на дружествата. Медийните дружества обаче не са задължени да разкриват структурата си на собственост, промените в нея или всяка информация, свързана с действителния собственик на дружеството⁸³. В този контекст следва да се отбележи, че в ММП за 2020 г. се посочва наличието на голям риск за прозрачността във връзка със собствеността върху медиите, не на последно място с оглед на общите високи равнища на риск, свързани със заплахите за пазарния плурализъм в по-общ план от гледна точка на търговското и собственическото влияние върху редакционното съдържание и концентрацията на новинарските медии⁸⁴. Въпреки приемането през 2017 г. на изменения в Закона за конфликта на интереси, в който изрично се забранява политиките да притежават дялове от медии, рисковете за политическата независимост на медиите продължават да бъдат големи, като се има предвид, че все още може да се упражнява политическо влияние чрез неформални мрежи и партньорства между собствениците на медии и политиките⁸⁵. Сдруженията на гражданското общество и на журналисти, с които Комисията се консултира за настоящия доклад, потвърдиха, че тези динамични отношения представляват най-сериозният риск за медийния плурализъм в страната⁸⁶.

В Чехия няма специални норми за разпределянето на държавната реклама, различни от общите изисквания за рекламата, предвидени в Закона за обществените поръчки⁸⁷, а именно, че всеки договор за държавна реклама на стойност над 50 000 CZK (приблизително 2 000 EUR) трябва се публикува и прави достояние на обществеността в публичния регистър. В ММП за 2020 г. се посочват също и някои

⁸¹ Чешките органи са изготвили законопроект за транспониране на преработената Директива за аудио-визуалните медийни услуги, чието приемане е предвидено за края на 2020 г. или началото на 2021 г.

⁸² Закон № 159/2006 Сб., с последващите изменения.

⁸³ С преработената Директива за аудиовизуалните медийни услуги държавите членки се насърчават да приемат законодателни мерки, които да гарантират, че доставчиците на медийни услуги, които са в тяхната юрисдикция, осигуряват достъп до информация относно своята структура на собственост, включително действителните собственици. Директива (ЕС) 2018/1808 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 година за изменение на Директива 2010/13/ЕС за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконовни и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудиовизуални медийни услуги (Директива за аудиовизуалните медийни услуги), предвид променящите се пазарни условия.

⁸⁴ Мониторинг на медийния плурализъм за 2020 г.

⁸⁵ Мониторинг на медийния плурализъм за 2020 г.

⁸⁶ Информация, получена в контекста на посещението в страната и на процеса на консултации във връзка с изготвянето на Доклада, напр. информация, предоставена от „Прозрачност без граници“ Чешка република за Доклада относно върховенството на закона за 2020 г.

⁸⁷ Закон № 134/2016 Сб.

рискове, произтичащи от липсата на нормативна уредба, която да осигурява прозрачност на политическата реклама онлайн⁸⁸.

Достъпът до информация е гарантиран по закон, но на практика може да съществуват пречки. Законът за свободен достъп до информация⁸⁹ гарантира достъп до съхранявана от публичните органи информация. С подготвян в момента законопроект за изменение⁹⁰ ще се въведе механизъм — в съответствие с чешката съдебна практика — за противодействие на „прекомерно натоваарващите искания за информация“. С изменението на публичния орган ще се даде право да иска авансово плащане, за да се покрият разходите, свързани с извличането на голям обем информация. Това може да бъде пречка пред достъпа до подробна информация, съхранявана от публични органи. Освен това по време на посещението в страната бяха изразени притеснения във връзка със сигнали за публични органи, които отказват достъп до информация и оспорват исканията пред съда⁹¹.

Макар да се смята, че журналистите са защитени от физическо посегателство, в политическото говорене не липсват вербални обиди и заплахи. Платформата на Съвета на Европа за насърчаване на защитата на журналистиката и безопасността на журналистите⁹² не регистрира сигнали в Чехия през 2019 г. и 2020 г. Според ММП за 2020 г. също се смята, че за областта на журналистическата професия, стандарти и защита има слаб риск. Отбелязва се все пак, че „насочените към журналисти вербални обиди, оклеветяване и заплахи са станали широко разпространена част от политическото говорене както на популистки, така и на десни партии“⁹³ и отделни политици⁹⁴. Следва да се отбележи също така, че лишаването от свобода — за срок до една година и като субсидиарно наказание — е сред предвидените наказания за клевета⁹⁵.

IV. ДРУГИ ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С ПРИНЦИПА НА ВЗАИМОЗАВИСИМОСТ И ВЗАИМООГРАНИЧАВАНЕ

Чехия има двукамарна парламентарна система на управление⁹⁶ с пряко избран президент. Законодателни предложения могат да се внасят от член на Камарата на депутатите, от група членове на Камарата на депутатите, от Сената, от правителството или от представителни органи на висши административно-териториални единици⁹⁷. Конституционният съд може да извършва последващ конституционен контрол. Освен

⁸⁸ Мониторинг на медийния плурализъм за 2020 г.

⁸⁹ Закон № 106/1999 Сб.

⁹⁰ Изменението е в Камарата на депутатите на парламента на Чешката република, Камара на депутатите, Парламентарна публикация № 633, като предстои обсъждането му на първо четене.

⁹¹ Информация, получена в контекста на посещението в страната и също посочена в мониторинга на медийния плурализъм за 2020 г.

⁹² Съвет на Европа. Платформа за насърчаване на защитата на журналистиката и безопасността на журналистите.

⁹³ Мониторинг на медийния плурализъм за 2020 г.

⁹⁴ Включително изявления на президента на републиката. В този контекст следва да се припомни, че както е посочено от Съвета на Европа в Препоръка 2016/4 „Държавите членки следва да въведат цялостна законодателна рамка, която да даде възможност на журналисти и работещи в медиите да допринесат към обществения дебат ефективно и без страх“.

⁹⁵ Център за медиен плурализъм и медийна свобода (2019 г.), Decriminalisation of Defamation.

⁹⁶ Състои се от долна камара — Камара на депутатите (*Poslanecká sněmovna*), и горна камара — Сенат (*Senát Parlamentu České republiky*).

⁹⁷ Член 41 от Конституцията.

правосъдната система, роля в системата на взаимозависимост и взаимоограничаване имат също службата на омбудсмана и гражданското общество.

Извършването на оценки на въздействието и консултациите със заинтересованите страни са утвърдени практики в процеса на приемане на законодателството. Законодателно предложение може да се направи от Камарата на депутатите (отделен депутат или група от депутати), от Сената (само като цяло), от правителството и от регионалните съвети. В предложението се включва също и обяснителен меморандум, в който трябва да се направи оценка на съществуващото правно положение, да се обясни необходимостта от нова нормативна уредба, да се опишат очакваните икономически и финансови последици и да се изясни съответствието на предложението с конституционния ред, международните договори и задълженията, произтичащи от членството в Европейския съюз. Оценки на въздействието се изискват за всяко законодателно предложение, подготвено от правителството, както и за всяка нормативна уредба, от която се очаква да произтекат съществени разходи за предприятията, администрациите и гражданите. Предложеното от членове на парламента и от местни и регионални органи законодателство не подлежи на оценка на регулаторното въздействие. Правителството, което подготвя най-голямата част от първичното законодателство, е създадо редица консултативни и работни органи, в които са представени експерти, заинтересовани страни и други засегнати групи⁹⁸. Независимо от тази всеобхватна нормативна уредба, заинтересованите страни от гражданското общество, с които бяха проведени консултации, изразиха притеснения във връзка с липсващото според тях задължение за провеждане на консултации и отсъствието на ефективни последващи действия след проведени консултации⁹⁹. Когато даден законопроект е свързан с тяхната област на компетентност, се провеждат консултации с Конституционния съд, Върховния съд, Върховния административен съд и Главната прокуратура.

Полагат се усилия за допълнително повишаване на прозрачността на законодателния процес. Достъпът до правителствени и парламентарни документи вече е възможен чрез различни онлайн инструменти¹⁰⁰. Освен това е в ход проект за създаване на портали за електронно събиране (eCollection) и електронно законодателство (eLegislation¹⁰¹), които ще улеснят контрола и участието в законодателния процес. Датата за приключване на проекта е планирана за края на 2020 г.

Мерките в отговор на пандемията от Covid-19 са подлежали на съдебен контрол. Правителството обяви извънредно положение на 12 март 2020 г. Извънредното положение продължи до 17 май, след като Камарата на депутатите на два пъти одобри

⁹⁸ Уебсайт на правителството, <https://www.vlada.cz/en/pracovni-a-poradni-organy-vlady/>.

⁹⁹ Напр. информация, предоставена от Чешкия хелзинкски комитет за Доклада относно върховенството на закона за 2020 г.

¹⁰⁰ Тези инструменти включват ODoc, <https://www.odok.cz/>, чрез който се извършва размяната на документи между централните държавни административни органи, електронна библиотека на законодателния процес (eKLEP, <https://apps.odok.cz/>), която обхваща всички изготвени законодателни актове и дори някои свързани с тях документи, като например коментари и доклади за оценки на регулаторното въздействие, и уебсайтовете на Камарата на депутатите и Сената, чрез които се осигурява достъп до документите, свързани с всички законодателни предложения, до онлайн излъчването на заседанията на двете камари, както и до стенографските протоколи от заседанията на Камарата на депутатите и Сената и протоколите от заседанията на комисиите.

¹⁰¹ Повече информация за проекта може да бъде намерена на адрес: <https://www.mvcr.cz/clanek/esbirka-a-egislativa.aspx>. Проектът се съфинансира със средства от ЕС.

удължаването на срока му¹⁰². Решението на правителството за обявяване на извънредно положение заради избухването на пандемията от Covid-19 и няколко негови мерки и извънредни мерки, предприети от Министерството на здравеопазването, са били подложени на съдебен контрол от Градския съд на Прага, от Върховния административен съд и от Конституционния съд¹⁰³. Потвърдено е, че обявяването от правителството на извънредното положение е конституционносъобразно, също както и повечето от оспорваните извънредни мерки. Градският съд на Прага е отменил четири мерки¹⁰⁴, което е довело до последващо адаптиране на законодателството от страна на правителството.

Общественият защитник на правата (омбудсманът) защитава правата на отделните граждани пред публичните органи и популяризира стандартите за добро управление. В Чехия няма национална институция по правата на човека¹⁰⁵. Има омбудсман, който е формално и материално независим и е отделна институция от трите власти на управлението. Длъжността на омбудсмана е определена със закон и не е залегнала в Конституцията. Основната задача на омбудсмана е да съдейства на гражданите в случай, че поведението на публичните органи е неправомерно или противоречи на принципите на демократичната държава и доброто управление, като провежда разследване и препоръчва действия за коригиране на положението. Омбудсманът няма правомощия за вземане на решения и резултатите от неговите разследвания не са правно обвързващи¹⁰⁶. Освен това омбудсманът е получил мандата на орган за равно третиране, национален механизъм за мониторинг съгласно Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, национален превантивен механизъм към Комитета на ООН срещу изтезанията и като наблюдател на принудителните връщания¹⁰⁷.

Съществува практика в Сената да се организират дебати по правосъдната система. Сенатът организира конференции и дебати по теми, свързани с правосъдната система, на които се дава възможност на сенаторите да обсъждат въпросите, засягащи правосъдната система и решенията за политиката. Последната конференция се проведе през ноември 2019 г., когато комисията по конституционни и правни въпроси в сътрудничество с Върховния съд организираха международна конференция на тема „Ефикасност и качество на чешката съдебна власт: оценка и перспективи“.

Съществува жизнено и многообразно гражданско общество, но натискът върху някои видове НПО се увеличава. Смята се, че пространството за действие на гражданското общество е отворено¹⁰⁸ и то активно участва в подкрепа на

¹⁰² Извънредното положение може да бъде обявено от правителството за срок до 30 дни и може да бъде продължено само с одобрението на Камарата на депутатите. Конституционен закон № 110/1998, членове 5 и 6.

¹⁰³ Напр. решения на Градския съд на Прага № 14 А 41/2020 от 23 април 2020 г. и № 10 А 35/2020 — 261 от 7 май 2020 г., решения на Върховния административен съд № 6. As 88/2020 — 44 от 4 юни 2020 г., № 5 As 138/2020 — 80 от 21 май 2020 г., № Nao 48/2020 — 149 от 8 май 2020 г. и решение на Конституционния съд № Pl. ÚS 8/20 от 22 април 2020 г.

¹⁰⁴ Градски съд на Прага (2020 г.), решение № 14 А 41/2020 от 23 април 2020 г.

¹⁰⁵ Препоръките за създаване на национална институция по правата на човека са отправяни многократно към Чехия по време на всеобщия периодичен преглед на ООН и се подкрепят от Чехия.

¹⁰⁶ Закон № 349/1999 Сб. за омбудсмана.

¹⁰⁷ State of the Rule of Law in Europe. Reports from National Human Rights Institutions, стр. 64.

¹⁰⁸ Рейтинг, даван от CIVICUS. Рейтингите се дават въз основа на петстепенна скала, в която общественото пространство се определя като: отворено, ограничено, възпрепятствано, потиснато и затворено.

демократията, почтеността на публичната администрация и независимостта на съда и прокуратурата¹⁰⁹. Независимо от това, организации на гражданското общество, по-специално в областта на миграцията и въпросите, свързани с пола, се сблъскват с нарастваща враждебност от страна на някои кръгове на обществото и някои политически партии¹¹⁰.

¹⁰⁹ CIVICUS (22 юли 2019 г.), Politicians continue to undermine critical media in the Czech Republic. Mass protests persist. CIVICUS (15 януари 2020 г.), Citizens call for PM's resignation in anti-government protests; press freedom in decline.

¹¹⁰ Информация, предоставена от Чехия за Доклада относно върховенството на закона за 2020 г., стр. 33.

Приложение I: Списък на източниците по азбучен ред (на английски език)*

* Списъкът на информацията, получена в контекста на консултацията във връзка с Доклада относно върховенството на закона за 2020 г., може да бъде намерен на (уебсайта на Комисията).

Център за медиен плурализъм и медийна свобода (2019 г.), Decriminalisation of Defamation. https://cmpf.eui.eu/wp-content/uploads/2019/01/decriminalisation-of-defamation_Infographic.pdf.

Център за медиен плурализъм и медийна свобода (2020 г.), Мониторинг на медийния плурализъм за 2020 г. <https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2020>.

Европейска комисия за ефикасност на правосъдието (СЕPEJ) (2020 г.), Study on the functioning of the judicial systems in the EU Member States.

Уебсайт на Камарата на съдебните изпълнители на Чешката република. Статистически преглед. <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>.

CIVICUS (15 януари 2020 г.), Citizens call for PM's resignation in anti-government protests; press freedom in decline. <https://monitor.civicus.org/updates/2020/01/15/citizens-call-pms-resignation-anti-government-protests-press-freedom-decline/>.

CIVICUS (22 юли 2019 г.), Politicians continue to undermine critical media in the Czech Republic. Mass protests persist. <https://monitor.civicus.org/updates/2019/07/22/Politicians-continue-to-undermine-critical-media-in-the-Czech-Republic-Mass-protests-persist/>.

CIVICUS, Monitor tracking civic space: Czech Republic. <https://monitor.civicus.org/country/czech-republic/>.

Конференция на държавите — страни по Конвенцията на Организацията на обединените нации срещу корупцията (2018 г.), Country report on implementation of the United Nations Convention against Corruption. <https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/ExecutiveSummaries/V1808272e.pdf>.

Конституционен съд на Чешката република, решение № Pl. ÚS 8/20 от 22 април 2020 г.

Конституционен съд на Чешката република, решение № Pl. ÚS 8/20 от 22 април 2020 г.

Конституционен съд на Чешката република, решение № I. ÚS 3271/13 от 6 февруари 2014 г.

Съвет на Европа, Платформа за насърчаване на защитата на журналистиката и безопасността на журналистите — Чешка република. <https://www.coe.int/en/web/media-freedom/czech-republic>.

Съвет на Европа: Комитет на министрите (2010 г.), Препоръка CM/Rec(2010)12 на Комитета на министрите до държавите членки относно съдиите: независимост, ефективност и отговорности.

Съвет на Европа: Комитет на министрите (2016 г.), Препоръка CM/Rec(2016)4 на Комитета на министрите относно защитата на журналистиката и безопасността на журналистите и другите работещи в медиите.

Съвет на Европа: Европейска комисия за демокрация чрез право (Венецианска комисия) (2010 г.), Report on the independence of the judicial system part I: the independence of judges (CDL-AD(2010)004).

Съвет на Европа: Европейска комисия за демокрация чрез право (Венецианска комисия) (2016 г.), Списък на критериите за правова държава (CDL-AD(2016)007).

Съвет на Европейския съюз (2019 г.), Препоръка на Съвета от 9 юли 2019 г. относно националната програма за реформи на Чехия за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Чехия за 2019 г. (ОВ 2019/С 301/03).

Съд на Европейския съюз, решение от 19 ноември 2019 г., *AK*, съединени дела C-585/18, C-624/18 и C-625/18.

Съд на Европейския съюз, решение от 22 декември 2010 г., *DEB*, C-279/09.

Съд на Европейския съюз, решение от 25 юли 2018 г., *LM*, C- 216/18 PPU.

Съд на Европейския съюз, решение от 6 октомври 2010 г., *Orizzonte Salute*, C-61/14.

Съд на Европейския съюз, решение от 9 юли 2020 г., *Land Hessen*, C-272/19.

Чешка адвокатска колегия (2020 г.), Информация, предоставена от Чешката адвокатска колегия при консултацията със заинтересованите страни във връзка с Доклада относно върховенството на закона за 2020 г.

Правителство на Чешката република (2013 г.), Рамкова ведомствена вътрешна програма за борба с корупцията, Постановление на правителството № 752 от 2 октомври 2013 г.

Правителство на Чешката република (2018 г.), Изменение на Закона за Върховната сметна палата.

Правителство на Чешката република (2018 г.), Програмна декларация на правителството. <https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady-165960/>.

Правителство на Чешката република (2018 г.), Законопроект за лобирането. <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=565&CT1=0>.

Правителство на Чешката република (2019 г.), Законопроект за изменение на Закон № 549/1991 Сб. за съдебните такси и на някои други закони. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBFWH26LU>.

Правителство на Чешката република (2019 г.), Законопроект за изменение на Закон № 6/2002 Сб. за съдилищата и съдиите и на други свързани закони. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSBBACDB5R>.

Правителство на Чешката република (2019 г.), Законопроект за изменение на Закон № 7/2002 Сб. за производството по дела срещу съдии, прокурори и съдебни изпълнители и на други свързани закони. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSBBAD2VD2>.

Правителство на Чешката република (2019 г.), План за действие за борба с корупцията за 2020 г.

Правителство на Чешката република (2019 г.), Законопроект за изменение на Закон № 283/1993 Сб. за прокуратурата и на други свързани закони. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>.

Правителство на Чешката република (2019 г.), Доклад за оценката на регулаторното въздействие на законопроекта за изменение на Закон № 31/2019. <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=71&CT1=0#prilohy>.

Правителство на Чешката република (2020 г.), Оценка на изпълнението на мерките, залежали в Плана за действие за борба с корупцията за 2019 г.

Правителство на Чешката република (2020 г.), Информация, предоставена от Чехия за Доклада относно върховенството на закона за 2020 г.

Правителство на Чешката република, Правителствена концепция за борба с корупцията за периода 2018—2022 година.

Чешки хелзинкски комитет (2020 г.). Информация, предоставена от Чешкия хелзинкски комитет при консултацията със заинтересованите страни във връзка с Доклада относно върховенството на закона за 2020 г.

Директива (ЕС) 2018/1808 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 година за изменение на Директива 2010/13/ЕС за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконови и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудиовизуални медийни услуги (Директива за аудиовизуалните медийни услуги), предвид променящите се пазарни условия.

Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17).

Генерална дирекция „Комуникации“ (2019 г.), Експресно проучване на Евробарометър № 482: Businesses' attitudes towards corruption in the EU.

Генерална дирекция „Комуникации“ (2020 г.), Специално проучване на Евробарометър № 502: Corruption.

Европейска мрежа на националните институции по правата на човека (ENNHRI) (2020 г.), State of the Rule of Law in Europe. Reports from National Human Rights Institutions. <http://ennhri.org/rule-of-law-report/>.

Европейска комисия (2018 г., 2019 г., 2020 г.), Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието.

Европейска комисия (2019 г.), Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета за оценка на степента, в която държавите членки са предприели необходимите мерки за изпълнение на Рамково решение 2003/568/ПВР на Съвета от 22 юли 2003 г. относно борбата с корупцията в частния сектор (COM(2019) 355 final).

Европейска комисия (2020 г.), Доклад за Чехия (SWD(2020) 502 final).

Европейски съд по правата на човека (2001 г.), решение от 19 юни 2001 г., *Kreuz/Полиша*, жалба № 28249/95.

Европейски съд по правата на човека (2001 г.), решение от 2 октомври 2001 г., *Станков/България*, жалби № 29221/95 и № 29225/95.

Европейски съд по правата на човека (2005 г.), решение от 26 юли 2005 г., *Podbielski u PPU Polpure/Полиша*, жалба № 39199/98.

Европейски съд по правата на човека (2006 г.), решение от 24 май 2006 г., *Weissman u други срещу Румъния*, жалба № 63945/00.

Европейски съд по правата на човека (2011 г.), решение от 26 юли 2011 г., *Georgel u Georgeta Stoicescu/Румъния*, жалба № 9718/03.

Европейски парламент, Резолюция относно възобновяването на разследването срещу министър-председателя на Чешката република за злоупотреба със средства на ЕС и потенциални конфликти на интереси (2019/2987(RSP)).

Правителствен съвет за координация на борбата с корупцията (2019 г.), Протокол от 21-то заседание, проведено на 2 октомври 2019 г. <https://korupce.cz/wp-content/uploads/2019/11/Z%C3%A1znam-z-21-jedn%C3%A1n%C3%AD-RV-konan%C3%A9ho-dne-02.10.2019.pdf>.

Групата държави срещу корупцията (GRECO) (2018 г.), Трети кръг на оценка — втори доклад за изпълнението от Чешката република относно обвиненията (ETS 173 и 191, GPC 2).

Група държави срещу корупцията (GRECO) (2019 г.), Четвърти кръг на оценка — междинен доклад за изпълнението от Чешката република, Превенция на корупцията по отношение на членовете на парламента, съдиите и прокурорите.

Министерство на правосъдието (2018 г.), Окончателен доклад относно оценката на въздействието на нормативната уредба, изменения на Закон № 182/2006 Сб. (Закон за несъстоятелността). <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=71&CT1=0#prilohy>.

Министерство на правосъдието (2020 г.), Чешката правосъдна система през 2019 г.: Годишен статистически доклад.

https://www.justice.cz/documents/12681/719244/Ceske_soudnictvi_2019_vyrocni_stat_zprava.docx/d5bc0218-e4a9-40d2-99c7-26016974fd0b.

Министерство на правосъдието на Чешката република (2020 г.), Чешката правосъдна система през 2019 г.: Годишен статистически доклад.

https://www.justice.cz/documents/12681/719244/Ceske_soudnictvi_2019_vyrocni_stat_zprava.docx/d5bc0218-e4a9-40d2-99c7-26016974fd0b.

Градски съд на Прага, решение № 14 А 41/2020 от 23 април 2020 г.

Градски съд на Прага, решение № 10 А 35/2020 — 261 от 7 май 2020 г.

ОИСР (2019 г.), Доклад за последващи действия от четвъртия етап, касаещ Чешката република, относно постигнатия от Чешката република напредък при изпълнението на Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването.

Парламент на Чешката република (2019 г.), Парламентарна публикация № 565/0, част № 1/4, Предложение на правителството за Закон за лобирането.

<https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=565&CT1=0>.

Главен прокурор (2019 г.), Писмо до министъра на правосъдието с коментари по законопроекта за изменение на Закона за прокуратурата, електронна библиотека на законодателния процес.

<https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>.

Главна прокуратура (2019 г.), Забележки на главния прокурор по обсъждането на коментарите по законопроекта за изменение на Закона за прокуратурата.

<http://www.nsz.cz/index.php/en/tiskove-zpravy/2414-nejvyi-statni-zastupce-komentuje-projednavani-pipominek-k-zakonu-o-statnim-zastupitelstvi>.

Репортери без граници, Чешка република. <https://rsf.org/en/czech-republic>.

Върховен административен съд на Чешката република, решения № 4 Aps 4/2005 от 27 април 2006 г. и № 4 Ans 9/2007 от 21 май 2008 г.

Върховен административен съд на Чешката република, решения № 6 As 88/2020 — 44 от 4 юни 2020 г.

Върховен административен съд на Чешката република, решения № 5 As 138/2020 — 80 от 21 май 2020 г.

Върховен административен съд на Чешката република, решения № Nao 48/2020 — 149 от 8 май 2020 г.

„Прозрачност без граници“ (Transparency International) (2020 г.), Индекс за възприятие на корупцията за 2019 г.

„Прозрачност без граници“ (Transparency International) Чешка република (2020 г.), Информация, предоставена от „Прозрачност без граници“ Чешка република при консултацията със заинтересованите страни във връзка с Доклада относно върховенството на закона за 2020 г.

Служба на ООН по наркотиците и престъпността, goAML (Система за борба с изпирането на пари). <https://www.unodc.org/unodc/en/global-it-products/goaml.html>.

Съюз на прокурорите (2019 г.), Коментари по законопроекта за изменение на Закона за прокуратурата. <https://www.uniesz.cz/pripominky-unie-k-ministerskemu-navrhu-na-zmenu-zakona-o-statnim-zastupitelstvi/>.

Съюз на прокурорите (2019 г.), пълен текст на коментарите на Съюза на прокурорите по законопроекта за изменение на Закона за прокуратурата. <https://www.uniesz.cz/wp-content/uploads/2019/07/P%C5%99ipom%C3%ADnky-LK-USZ-novela-ZSZ.rtf>.

Съвет на ООН по правата на човека. Всеобщ периодичен преглед — Чехия.
<https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/UPR/Pages/czindex.aspx>.

Виртуално посещение в Чехия в контекста на Доклада относно върховенството на закона за 2020 г.

Приложение II: Посещение в Чешката република

През юни 2020 г. службите на Комисията проведоха виртуални срещи със:

- Правителствения Съвет за координация на борбата с корупцията
- Сдружението на журналистите
- Камарата на съдебните изпълнители
- Съвета за радио- и телевизионно разпръскване
- Чешката адвокатска колегия
- Службата за финансови анализи
- Frank Bold — Reconstruction of the State
- Международния институт по печата Чешка република
- Националната агенция за борба с организираната престъпност на чешката полиция
- Омбудсмана
- Главната прокуратура
- Върховния административен съд
- Върховната сметна палата
- Върховния съд
- Фонда за независима журналистика (Endowment for Independent Journalism)
- „Прозрачност без граници“ (Transparency International) Чешка република
- Съюза на съдиите
- Съюза на прокурорите

* Комисията проведе също така поредица хоризонтални срещи със следните организации:

- Amnesty International („Амнести Интернешънъл“)
- Civil Liberties Union for Europe
- Civil Society Europe
- Conference of European Churches
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law (Европейския център за нестопанско право)
- European Centre for Press and Media Freedom (Европейския център за свобода на печата и медиите)
- Европейския граждански форум
- Free Press Unlimited
- Front Line Defenders
- ILGA-Europe
- International Commission of Jurists (Международната комисия на юристите)
- International Federation for Human Rights (Международната федерация по правата на човека)
- International Press Institute (Международния институт по печата)
- Lifelong learning Platform (Платформата за учене през целия живот)
- Open Society Justice Initiative/Open Society European Policy Institute (Инициативата за правосъдие на фондация „Отворено общество“/Института за европейски политики на фондация „Отворено общество“)
- Reporters without Borders („Репортери без граници“)
- Transparency International EU („Прозрачност без граници“ ЕС)